

ለናይ ሰልፍ መግርክ 60ታት

12ይ ክፋል

መሐመድ እድሪስ

መዐረከት በላግንደ 4 ኣፕሪል 1962 ለበዝሐ ሄራሮም እት ወክድ ላሊ ቱ ለዐለ። ዶል ምግግ፡ ስካብ ለካልኣይ ዐዶ ቱ። ኩሎም እብ ሀርጋቴ ሁዱላም ዐለው። ኣባይ እንዴ ዐረ እቦም እብ ምር-ምርት እግል ኢላሃክሎም ላኪን፡ ኣስክለ ተሐጥጦም ኣካን እግል ልብጽሖ ክል ምኖም እግለ መልሀዩ ዲብ ደግሽ ልሂሮ ትመየው። እተ ለሐዝወ ለዐለው ኣካነት እንዴ ኢበጽሖ፡ ምድር ዕውድዋድ ኣስቡሕ ዶል ኣሸረ፡ ሓምድ “ኣዜ እንዴ ትገሴኩም፡ ኣስክ ሻሂ ፈሌሕ ለሀርጋቴ እግል ቲጊስ ምንኩም ስከቦ” ቤለዮም። ምናተ፡ መደቲት ክም ኣሾለገው እንዴ ኢለግር። ለናይ ኣከድን መንበረት ለላምዳም ወዕጹማም እብ ሸፋግ ለሻሂ ሰበት ኣፍለሐዉ እተ ዶሎም ሀረሰዎም።

እብ ቅላኖም እብ ሸፋግ-ሸፋግ ህዩ እብለ ክባዮቲት ለንኢሽ ደርብ-ሕድ ገሌሆም ሰረ ወገሌሆም ኩለ እንዴ ሰተ ሰኒ እንዴ ኢፈዝዖ በገስ ተመ እቶም። ሓምድ፡ “የላ ኣሱርኩም ኣብዱ” ክም ቤሎም ኣሱሮም ተናሸሸው ከትበገሰው። ዐነክል ብዙሕ ግራሆም እት ለሐድጎ ረዱም ክም ሄረረው። ኣድብር ዐባዩ ዲብለ ብእቱ በላግንደ ለልትበሀል ድጌ በጽሐው። ለሐዝወ ለዐለው ኣካንመ ህታተ። ለዶል ሓምድ ሸክ ሰበት ወደ ወጋኑ ምን ኢሰክቦ፡ እስእኖታቶም እንዴ ኢለኣፈግሮ ወማይ እንዴ ኢሰቱ ዋርድየት እግል ለኣፍግሮ ኣመረዮም። ሓምድ ክምለ ዲመ ልብለ፡ “ክል-ዶል ምን ቀደም

ለጸነሐስ እንዴ ኢገብእ፡ እብ ግሪ ለልዑሬካ ቱ ብዝሐከ ወጅንሰ ስለሕከ ለልኦምር። ሸዑብ እት ልትሰኣል ደርብከ ሰበት ገብእ፡ እተየ እግል ተግርፍ ክም ቱ እንዴ ቀየመ ወእንዴ በድሬከ እግል ልከርድነከ ወልህጀመከ ለቀድርመ ህቱ ቱ” ለልብል ፍክር ሰበት ዐለ እሉ፡ ለዶል ዋርድየት ለፈግሪ ሐመድ ፍካክ፡ “እግለ መጽአነ እበ ገበይ ሌጠ ዕቀብ። ዔቅቢትከ እብ ሓሪት እንድኢኮን፡ እብ ቀዳሚት ኢቲደየ ወሰኒ ራቅብ” እት ልብል መምሬሕ ፍንቱይ ሀበዩ። ፋጥን ወአዲብ ለዐለ ወድ 45 ሰነት ለገብእ ሐመድ ፍካክ፡ ተየልል ብዞሕ ለሓለፈ ወለረኣ መንተብህ፡ እት መደት ጥልያን ህዬ ሻብ-ፋርሰ ለዐለ እናስ ቱ።

ለብዕዳም ሚ እግል ኢልምጸአነ እንዴ ቤለው ሀመሌ እግል ኢለኣርኡ ቱ ህዬ፡ ህቱ እብለ መትደጋጉ ወሀዳኣቱ እንዴ ተሐረ ናይለ ውቀት ለሀ ዋርድየት ለፈግሪ። ለምዕል ለሀ ላኪን፡ ክምለ ሰኣወ ምኑ ኢጸንሐ። ሕኔትለ እለ ትብህለ ወዴ፡ አስክለ ጅግዐቱ ዑርፋም ዲበ ለዐለው አካነት ሌጠ ለአተቃብል ዐለ። ሓምድ ርዮሕ ይዐለ፡ “እሊ ዋርድየት ዮም አፎ አስከነ ገንሐ። ያረይ ዮም መዐረከት ህሌት” እት ልብል ብዞሕ ለሐርቅ ወበርድ ዐለ። ክል-ዶል እግል ሐመድ ፍካክ አክለ ገንሐተ፡ ህቱመ አስኮም ጋኔሕ ልርእዩ፡ ሓምድ መሻክል እግል ልሳድፍ ክም ቀድር ሰበት ትሸከከ ዲብ ለአሎብጥ፡ ሓለቱ ለረኣ መሐመድ እድሪስ ሓጅ፡ “በገ አነ አፎ ዋርድየት ይእፈግር” እንዴ ቤለ፡ ዕንክለቲት ውቅል ዲበ ፈግሪ፡ ድዋራቱ እንዴ ረኣ ህዬ አቅበለ። “አልበለድ ነዲፍ - ምድር ሰላም ሀለ” ቤለ እግል ሓምድ። ሓምድ ዐዋቱ ነፍሱ አሰአለቱ ከንዶእ ወለ አባይ እግል ለዐርዮም ክም ቀድር እንዴ ተአከደ ወጌመመ ከንዶእ፡ “እንተ ሕጻን፡ ነዲፍ ኢቲበል፡ በለድ ነዲፍ ለልትብህል አለቡ” ቤለ ህግያሁ እንዴ ወቀለ።

ኖሱ ዋርድየት እግል ልግበእመ ለሐዜ ዐለ። ላኪን በክት ኢሀበዉ። መሐመድ አድም አሚር ለልትብህል ዎርት ሕፉን መፈተል ሻብ ወድ አቁርደት “ቅያስ እሊ ሚ ተ ለትረብሸከ፡ አነ ኖሼ ለኣርድ እግል ሕሰሱ ወእራቅቡ ቱ፡ ቅሰን!” ቤለዩ ከትበገሰ። መደቲት ክም ዓረፈው ለአሰፍ ሓምድ ሸቀላት ሰበት ከልቀ ዲቦም፡ ዑመር ዳምር ለመርሐ መጅመ-ዐት እተ ዕንክለት ፈግረት። እንክር ድገለብ ህዬ ግንድፍል ወዑመር እዛዝ ለዐለው ምስለን ክልኤ መጅመ-ዐት። ሓምድ ወአቡርጂለ ለዐለው እተ መጅመ-ዐት ህዬ እተ ዑርፋም እተ ለዐለው አካነት ዐለው። ገሌ ምሽክለት እግል ኢትሳድፍ እንዴ ቤለውመ እግለ ስለሕ ለአለቡ ምስሎም በተሪት መልህያሞም፡ ምን ቀዳሞም አስክለ ለአንስሕቦ እቱ ደብር ሕቡራሞም ዐለው። ለመትነዛም ወጸቢጥ አካናት ሰዋትር ህዬ ምን አሰፍ ሓምድ ለትበገሰ ዐለ። መዳግማይ ገሲር፡ ከረ አቡጥያረ ወአቡሸነብ

ምስሎም ዐለው ወለ ምስለ ለሀደግናህን መጃሜዕ ኢሸርሐ። መሐመድ አድም አሚር እተ ዋርድየት ለዐለ ዲበ ዕንክለት ኢኮን ለፈግረ። እግለ ድገለቡ እንዴ ሐድገዩ፡ እተ ስምጦ ለዐለት ብዕደት ዕንክለት ውቅል እተ እብ ሰላሙ ፈግረ። እተ ርሽመተ እንዴ ፈግረ ድዋራቱ እት ለአትቃምት ላኪን፡ እተ ሕግስለ ዕንክለት ዎርት አስኩ ገይስ ለዐለ ነፈር ረአ። ከቤለት ለላብስ ዐስከሪ። መሐመድ ግራለ ዐስከሪ ሐበትመ ክም ይዐለት ዶል ተአከደ፡ ቀደምለ ዐስከሪ እንዴ ኢትትረኤ ለትዐዴት ከሐንቴለ ዕንክለት ጫፍረት ለህሌት ቅወት አባይ እግል ተህሌ ህሌት እለ ምነ ልብል ወግም፡ ምድር ክዩድ ክምሰል ህለ እግል ለአስብት እግለ መልህያሙ እሻረት ወደ እሎም።

ሓምድ እንዴ ተንሸነ ሀደፉ ሰበት ዘብጥ፡ መብዝሐ አውካድመ ሰበት ልትዐወት፡ ክል-ዶል መዐረከት ተአነብት እት ህሌት፡ ለብዕዳም እምበል እጃዘቱ ለክፍ እግል ለአንብቶ ረዴ የዐለ። እሊ ክሎም ጅማዐቱ ለልአሙሩ አደቡ ቱ። ዑመር ዳምር ላኪን እግለ አባይ ሰልፍ ሰበት ረአዩ፡ እግል ሓምድ ኢታከ። ከቢን ዋድያም ምን ለዐሉ የምክን፡ አማውር ሓምድ ወኢካለፈ። ምናተ ዐሳክር አባይ እተ መጅሙዐቱ እግል ልእተው ቅሩብ ክም ተርፈዮም፡ እሰልፍ ለክፈ። እተ ዶሉ ህዬ ረድ ፍዕል አባይ ቃሎቱ አስመዐ። ለለክፍ እግለ በዝሐው ምኖም ሸይ ሐዲስ ይዐለ። እግል ገሌ መግርክ ለኢለአምሮ ክም ከረ እሊ ቴለል ለዳገመ ገሲር ላኪን፡ አደንገጸዮም። ገሲር፡ ዐስከሪ ሰበት ይዐለ፡ ለጥለግ ምን ለክፉ ህለ ወእቦዪ እትጀህ መጽእ ህለ መትአማር እሉ አበ። ለኪፍ ጥለግመ እምበል እት ከረ ሀድየት ወእተ ወደዉ ደርበል-ናር (ቡርሳሌ) እት ብዕድ ሳምዑ ሰበት ኢኮን፡ ብክር-እዝኩ ዐለ። መልህያሙ አስክለ ለሐጥጦም ወለዳፍዖ ምኑ ሰዋትር ልስዑ እት ህለው፡ ህቱ ኬን ወእንሰር አምሆለለ። ለእለ ለሀርስ ወእለ ለሐድግ በዴት ምኑ። ሐር ላኪን ኢሐምቀ፡ ለመልህያሙ ለሐድገውን ስስ ብራሾ፡ ሐድ-ሐድ ዐቀቅር ስከር ወሐሪጭ ወንጸፍ ሓምድ ተሆገለ ከደርብለ መልህያሙ የክ አምደደ። ለጸር እንዴ ከብደ እቱ ትንፋሱ ክም ሓጨረ ዲቡ ላኪን፡ ለዐቀቅርለ ስከር ወለሐሪጭ እግል ኢልትረኤ እንዴ ቤለ ዲብ ዎርት ግንዳይ ፍሩቅ ሎሸዩ ወእብ ምልዐል ሰዐር ከራረ እቱ ከእበ መልህያሙ ዐረ። ዑመር ዳምር ጠልገት ክም ለክፈ እቶም ለዐሳክር አባይ እተ ምድር ትገፋትአው፡ ለቴለል አስክ ልትፈረግ እግሎም ወገሌ ሐል ባስሮ ህዬ እተ አካነቶም አጭቀጠው።

መስኦሎም ላኪን ወቅት ኢሀበዮም፡ “እግል ትፍርህ አለብኩ፡ ስልሐም ለሸቄ ኢኮን፡ የለ እተው እቶም፡ ሳሾየ!” እት ልብል ከርተለፍ እንዴ ወደ እት ህጃም እግል ልእቱ እቦም ትበገሰ እሎም። ሽብር እንዴ ኢገይሶ ሓምድ እግል ዎርት ምነ ሜርሐቶም እብ ጠልገት ሸወጠዩ። ምናተ እተ ዶሉ

ኢሞተ። ከረ ሓምድ ለስምጦ ዐለው ኢኮን፡ ረዱሙ ለዐለውም አስክ ሰምዕው መውዲታት እቡ ምድር በለሰ። ብዝሓም ምን ፖሊስ “ቀትለዩ! ቀትለዩ!” እት ልብሎ፡ እግል ራድኢቱ አስኩ እት ገይሶ፡ ለተርፈው ብዕዳም ላኪን ህጁሞም አተላለው። ለዶል ዐዱ ኬሩ ላቱ ወድ 25 ሰነት መርጻዊ ሐዲስ ለዐለ መናድል እብራሂም አሕመድ ገበህ ወድቀ። እት ስምጥለ ወድቀ እብራሂም ለዐለ ገሲር፡ ምን ቀዳሙ ለልትለከፍ ዐለ ስለሕ ናይ ምን ምኖም ቱ ልክቡጥ እቱ ዐለ። እብራሂም ክም ወድቀ ላኪን አባይ ለሃጅም ክም ሀለ ሰበት ትፈሀመዩ፡ እግል ኖሱ ለረድኡ ነፈር አትሐዘዩ። ስድፈት ላኪን መሐመድ እድሪስ ሓጅ መጽአ፡ “ያኣኺ! ለራፍዑ ህሌከ ብራሾታት ልከፉ ከርሕከ አፍግር!” ቤለዩ፡ ብላሽ እግል ኢሊሙት እት ፈርህ ዲቡ። ገሲር እግል ሂጋሁ ልብ ኢከረ እለ። እበ ኦሮ እንክር ፈርህ ወእበ ካልእመ እት ስምጦ እንዴ ትመደደ ራግጽ ለዐለ መልህዩ ሰበት አርሐመዩ እት ሸቀላት ትሸመመ።

ሐቆ መደቲት ላኪን ለሽዑሩ እንዴ ትቀየረ ዝናር ናይ እብራሂም፡ መንዱቁ ወ48 ጠልገት አብዐሽረ እንዴ ሐድጎ እግል ሊጊስ ደሚሩ ኢሰምሐ እሉ። እሊ ስለሕ እግል ለሀርስ ትነዩተ። እብራሂም አሕመድ ገበህ ለዘብጠት ጠልገት እበ ድማናይ ስምጦ እንዴ አቴት ከለሸንበአቱ እንዴ በክአት እበ እንክር ድገለቡ ሰበት ፈግረት፡ ትንፋሱ እንዴ ሐጭረ እቱ ለሀናፍእ ዐለ። ለሰሕበዩ ሀወእ ዓዲ እንዴ አተ እበ ገበዩ ለእምር ሕኔት ፈግር፡ እበ ምጅርሐ ለአተንፍስ ሰበት ዐለ፡ ተዐበ ወሰእየት አብተከ። ገሲር ክም ሐኪም እበ ሕድድት ቅድረቱ ሓለቱ ሰበት ረአየ ክም ኢነግፍ ላተ ይቁን ዐለ። እግል ልርፍዑመ ትጠባጠበ። ሕድ እግል ኢለአተብቁ ሰበት ፈርህ ላኪን፡ እተ ስለሕ ሌጠ አንተብህ። ክምሰለ ትምኔቱ ህቱ ወመሐመድ እድሪስ ሓጅ ምስል እት እንቶም፡ አሕመድ ጋድፍ መጽአ ከእግለ መንዱቅ ሸተፍ አበለዩ። ለጥለግ ዲብ ምን ሽልቱት ለትሸቀ ዝናር ቱ ለዐለ። እግሉመ እንዴ ፈትሐዩ ነስአዩ ወአስክለ መልህያሙ ለዐለው እተ አካን ክባባይ ገብአ። ለመዐረከት ብዙሕ ኢከልአት። እብ ትሌንቴ ሀብቴማርያም ለልትበህል ልትመርሐ ለዐለው አንፋር ፖሊስ ክምሰለ እት ልትሂረው ወልትፋውሾ ለመጽአወ ኢትዐወተው። ለመትብእሰቶም ሰበት በደው ምኖም ዕንክለት እብ ሃለ ሌጠ ጸብጠው ከተርፈው። እትለ መዐረከት እለ ፖሊስ ርዕብ ኣቲሆም ዐለ። ሰበቡ እሎም ሰልፋያም ምናድሊን ሰብ መቅደረት ዐሳክር ሰበት ተሓበረው እቶም፡ ለመዐረከት ምን ቀደሚህ ለገብአት መዐረከት ለትፈንጅት ወድቅብት ዐለት።

ምናተ ለመናዱቅን ክም ምራድን ለእንለክፍ እቡ ይዐለ። ከባሲል እት ዕንድር መንዱቅ እንዴ ዐክሰ ለአቤ እግልን ሰበት ዐለ፡ እብ ሸክሸክ ነአፈግሩ ወእብ ሐዲስ እንዴ ዐመርን እንለክፍ ዐልነ። ግንድፍል፡ “አዳም ብዙሕ ዎሮትከ ናዩ

ሰሜት ለሀይቡ እንድኢኮን፡ እብ ዓመት ለአካን ዎአድል ልቡለ። እብ ፍንቱይ ለመዐረከት ገብአት እተ አካን ህዬ በላግንደ” ልብል እት ሀለ፡ እድሪስ መሕመድ ህዬ፡ በላግንደ እት ሻካት በለው ቱ ለሀለ ልብል። ድላመጅ ከማን ልቡሉ። ኩሎም ፈነጥር እንዴ ገብአው ዎሮትከ እብ ጀሀቱ እንዴ አንሰሐበ እት አካን ሐቱ ክም ትጀመዐው፡ ሓምድ “ምን ሀለ ለኢመጽአ፤ ኖስኖስኩም ሕድ ጋንሐ” ክም ቤለዮም፡ ዎሮት ክም አስተሽህደ ምኖም ወኦሮት ብዕድ ህዬ ናቅስ ምኖም ክም ሀለ ተአከደው። ለዎሮት እብራሂም አሕመድ ገበህ ቱ። ለባዲ ምኖም ዐለ ህዬ ለእሰልፍ ዋርድየት ፋግር ለዐለ እናስ ዐቢ። ሐመድ ፍካክ እብ አርወሐቱ ለዐሌ ወለልአስተሽህድ ምን መልህያሙ ለረአዩ ወለ ዎሮትመ ይዐለ። ክም አስተሽህደ ለትደለ ላኪን ሐር ቱ።